

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Pöytäkirja

Aika 10.03.2026 16:00 - 17:21

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksensali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Wallenius Jani	puheenjohtaja	
	Pusa Matias	varapuheenjohtaja	
	Jaakkola Kata	jäsen	poistui klo 17.18 §:n 26 käsittelyn aikana
	Ylä-Soininmäki Tauno	jäsen	
	Ruhberg Jukka	jäsen	
	Smolander Lea	jäsen	
	Pietiläinen Jukka	jäsen	
	Kaitainen Marja	jäsen	
	Similä Neea	varajäsen	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja, esittelijä	
	Kemppainen Mika	rak.- ja ymp.valv. johtaja, esittelijä	
	Alaluukas Juha	ympäristöpäällikkö	
	Lääkkö Essi	kaupungineläinlääkäri	
	Salminen Anssi	vs. rakennustarkastaja	
	Nordberg Pia	valmistelusihteeri, pöytäkirjanpitäjä	
	Rinne Kimmo	toimitusjohtaja, Salpakierto	asiantuntijaesittely tilannekatsaus

Salpakierron toimintaan
klo 16.03-16.22

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Penttinen Saara	jäsen	

Rakennus- ja ympäristölupautakunnan puolesta

Jani Wallenius

Pia Nordberg

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tauno Ylä-Soininmäki

Marja Kaitainen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 17.03.2026

Pia Nordberg

valmistelusihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 14	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 15	Pöytäkirjan tarkastajat	5
§ 16	Lahden kaupungin rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville	6
§ 17	Rakentamislupa 398-2025-624	15
§ 18	Toimenpidepyyntö rakennusvalvonta-asiassa; terassi kiinni raja-aidassa	16
§ 19	Määräys rakennelman siirtämiseksi tai poistamiseksi ja uhkasakon asettaminen	23
§ 20	Siivousmääräyksen ja asetetun uhkasakon peruuttaminen	32
§ 21	Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen johdosta (RYLL 2.9.2025 § 64)	34
§ 22	Toimenpidepyyntö rakennusvalvonta-asiassa; raja-aita, leikkimökki ja tontin siisteys	36
§ 23	Terveydensuojelulain 27, 51 ja 53 §:n mukaisen määräyksen antaminen	44
§ 24	Lahden kaupungin ympäristönsuojelun valvonnan toteuma vuonna 2025 sekä valvontaohjelma vuodelle 2026	54
§ 25	Tiedoksi merkittävät asiat	58
§ 26	Muut asiat	59

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 14

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 15

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Tauno Ylä-Soininmäki ja Marja Kaitainen.

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 16

Lahden kaupungin rakennusjärjestysehdotuksen asettaminen nähtäville

888/10.03.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen p. 050 398 5114

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää asettaa rakennusjärjestysehdotuksen julkisesti nähtäville 13.3.–13.4.2026. Kunnan jäsenille ja osallisille varataan tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta.

Lautakunta päättää pyytää rakennusjärjestysehdotuksesta lausunnon Lupa- ja valvontavirastolta, Päijät-Hämeen liitolta, Asikkalalta, Heinolalta, Hollolalta, Iitiltä ja Orimattilalta.

Lautakunta päättää pyytää rakennusjärjestysehdotuksesta kannanotot yhteistyötahoilta.

Muistutukset, lausunnot ja kannanotot tulee toimittaa 13.4.2026 mennessä Lahden kaupungin kirjaamoon.

Samalla lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Rakentamislain (751/2023) 17 §:n mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Lahden kaupungin voimassa oleva rakennusjärjestys on hyväksytty Lahden kaupunginvaltuustossa 11.11.2024 § 118. Tämä rakennusjärjestys on tarkoitus korvata nyt käsittelyssä olevalla rakennusjärjestyksellä. Kyse on 1.1.2025 voimaan tulleen rakennusjärjestyksen vähäisistä muutoksista ja päivittämisestä.

Rakennusjärjestys uusittiin edellisen kerran vastaamaan 1.1.2025 voimaan tullutta rakentamislakia. Rakennusjärjestyksen laatimisen jälkeen on havaittu tarvetta tarkentaa rakennusjärjestystä joiltakin osin ja myös selventää rakentamisluvanvaraisuudesta vapautettua rakentamista. Poikkeamisluvan ja rakentamisluvan edellyttämisen osalta on tarpeen tehdä tarkennuksia.

Päivitetyn rakennusjärjestyksen on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2026 alkaen.

Tehtävät muutokset

Asuinhuoneistojen sisäiset muutokset vapautetaan rakentamisluvan hakemisesta. Muiden huoneistojen kuten esimerkiksi teollisuus- tai liikehuoneistojen osalta vapautusta ei oteta rakennusjärjestykseen, koska näiden osalta voi tulla muun muassa paloturvallisuuteen vaikuttavia muutoksia, joiden osalta lupa tarvitaan. Tapauskohtainen luvan tarpeen arviointi rakentamislain säännösten mukaisesti jää muiden kuin asuinhuoneistojen osalta rakennusvalvontaviranomaiselle.

Huoneistojen yhdistäminen vapautetaan rakentamisluvasta. Käytännössä näin on jo toimittukin, mutta vapautus on tarve kirjata rakennusjärjestykseen. Huoneistojen

jakaminen eri huoneistoiksi säilyy luvanvaraisena mm. paloturvallisuusasioiden vuoksi.

Selkeytyksen vuoksi kohdan 2.2 "Rakentamisluvasta vapautetut" väliotsakkeen "Vapautus rakentamisluvasta" neljäs kappale poistetaan, koska kappaleessa oleva teksti on päällekkäistä myöhemmin rakennusjärjestyksessä olevan saman sisällön kanssa eikä asia myöskään loogisesti sisältönsä puolesta kuulu kyseisen väliotsikon alle. Toisaalta kappale sisältää myös virheellisen vaatimuksen poikkeamisluvasta, jota ei voi julkisivumuutoksissa vaatia, vaan kyseessä olisi rakentamislupa. Asia on käsitelty julkisivumuutosten kohdalla.

Julkisivujen muuttamista vapautetaan lisää. Ikkunoiden ja ovien uusiminen ei jatkossa vaatisi rakentamislupaa. Mikäli kyseessä on suojeltu tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, muutos alkuperäisestä voi vaatia rakentamisluvan. Tämä koskee sekä vesikatteen, katemateriaalin ja julkisivuväriytyksen muutosta että ikkunoiden ja ovien muuttamista. Vastaavasti ikkuna- tai oviaukon tekeminen voi vaatia rakentamisluvan. Nyt voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä on vaadittu näiden osalta poikkeamislupaa, mutta rakentamislain tulkintakokemusten karttuessa on todettu, että kyseinen muutos vaatii rakentamisluvan, jos lupakynnys muutoin ylittyy. Näissä ei siis voi vaatia poikkeamislupaa. Tältä osin on kyse oikaisusta rakennusjärjestykseen. Rakentamislupaa ei puolestaan ole tarkoituksenmukaista ehdottomasti aina vaatia, vaan tapauskohtainen luvan tarpeen arviointi rakentamislain säännösten mukaisesti jää rakennusvalvontaviranomaiselle.

Suojeltujen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kohdalla poistetaan lausunnon pyytämismääräys Päijät-Hämeen alueelliselta vastuumuseolta, kun halutaan sijoittaa alle 50 kVA:n aurinkopaneelit katolle tai pientaloissa ja talousrakennuksissa sekä teollisuusrakennuksissa seinään. Vastaavasti määräys poistetaan lämpöpumpun ulkoyksikön sijoittamiselta. Kun erillislaitteen

sijoittamiseen ei vaadita rakentamislupaa, on kyseisen lausunnon pyytämisvelvoitteen valvonta käytännössä mahdotonta. Talotekniset toimenpiteet on varsin laajasti toisaalla rakennusjärjestyksessä vapautettu ja kyseisten erillislaitteiden sijoittaminen on osittain näihin verrannollinen, jopa näitä kevyempi toimenpide (laitteet poistettavissa). Suojeltujen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kohdalla ei ole tarkoituksenmukaista vaikeuttaa kyseisten energialaitteiden sijoittamista muita kohteita enemmän. Kyse ei ole erillislaitteiden kohdalla asiasta, jolla on merkittävää vaikutusta kaupunkikuvaan, maisemaan tai kulttuuriperintöön.

Lämpöpumpun ulkoyksikön sijoittaminen vapautetaan luvan hakemisesta. Nykyisen rakennusjärjestyksen sanamuoto on vapauttanut lämpöpumpun sijoittamisen ilman lupaa vain tietyin rakennusjärjestyksessä asetetuin edellytyksin. Mikäli pumppua ei ole voinut sijoittaa edellytetyksi, on rakentamislupa tullut hakea. Lämpöpumpun sijoittamisesta määrätään silti edelleen etäisyysvaatimuksin, mutta äänihaittaininta poistetaan. Äänihaitan todentaminen on käytännössä haasteellista, eikä rakentamismääräyksistä löydy raja-arvoja jälkikäteen asennetuille taloteknisille laitteille.

Ajoneuvoliittymiä sallitaan jatkossa teollisuuskiinteistöille ja päiväkotij- ja hoitolaitoksille rakennusjärjestyksessä suoraan kaksi, koska käytännössä kyseisillä kiinteistöillä yksi ajoneuvoliittymä ei riitä toiminnalle.

Tukimuurien osalta täsmennetään sitä, milloin ja mikä lupa vaaditaan. Alle metrin korkuiset tukimuurit on vapautettu luvanvaraisuudesta, yli metrin mutta alle kahden metrin korkuiset tukimuurit vaativat maisematyöluvan ja vähintään kaksi metriä korkeat tukimuurit rakentamisluvan.

Katosten sijoittamispaikan ohjausta muutetaan siten, että rakentamislain vastainen määräys sijoittaa katos asemakaavassa osoitetulle rakennusalueelle poistetaan. Rakennusten ja erillisten katosten sijoittamiselle asetetaan paloturvallisuuteen

perustuen kuitenkin etäisyysrajoituksia eikä rakennelmaa, rakennusta tai katosta saa sijoittaa istutettavalle tontin osalle. Katoksen osalta täydennetään lisätietoihin, että katoksen pinta-ala lasketaan räystäspeittopinta-alasta ja kiinteästi rakennukseen liittyvä katos tulkitaan osaksi rakennusta. Tämä helpottaa määräysten tulkintaa.

Laiturit vapautetaan rakentamisluvasta. Yli 50 m²:n suuruinen laiturivaatii vesilain mukaisen luvan eikä ole tarvetta kaksinkertaiselle lupaprosessille.

Lakipykäläviittauksiin on tehty korjauksia ja päivityksiä.

Rakennusjärjestyksen valmistelu

Rakentamislaki muutti rakennusjärjestyksen laatimisen prosessia. Rakentamislaki ei sisällä sitä edeltäneen maankäyttö- ja rakennuslain kaltaisia säännöksiä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatimisesta, eikä siihen sisälly viittausta kaavoituksen vuorovaikutusta koskeviin pykäliin. Näin ollen OAS-menettely ei ole enää lakisääteinen osa rakennusjärjestyksen valmistelua. Yleisesti ottaen rakennusjärjestyksen laatiminen on kuitenkin tehtävä avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Nyt kyseessä on vähäiset muutokset vain reilun vuoden käytössä olleeseen rakennusjärjestykseen, joten ennakko-osallistamista tai -kuulemista ei ole katsottu tarpeelliseksi eikä laki tätä edellytä. Kuuleminen suoritetaan ehdotuksen nähtäville asettamisen yhteydessä.

Osana kaavoitusmenettelyn mukaista rakennusjärjestyksen valmistelua kunnat olivat omaksuneet aiemman lain aikaan myös rakennusjärjestysluonnoksen laatimisen, vaikka se ei ollut missään vaiheessa maankäyttö- ja rakennuslainkaan edellyttämä vaihe, kuten ei nyt rakentamislainkaan. Näin ollen päätettäväksi tuodaan voimassa olevan rakentamislain 19 §:n mukaisesti rakennusjärjestysehdotus, joka samalla asetetaan nähtäville.

Ehdotuksen nähtäville asettaminen

Rakennusjärjestysehdotus asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi 13.3.–13.4.2026.

Nähtävilläoloaikana kunnan jäsenille ja osallisille varataan tilaisuus tehdä muistutus rakennusjärjestysehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kunnalle ennen ehdotuksen nähtävänäoloajan päättymistä.

Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään myös rakentamislain 19 §:n edellyttämät lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, maakunnan liitolta, joka Lahden osalta on Päijät-Hämeen liitto, ja kunnalta, jonka alueiden käyttöön tai rakentamiseen rakennusjärjestys voi vaikuttaa eli naapurikunnilta Asikkala, Heinola, Hollola, litti ja Orimattila.

Ehdotuksesta on tarkoituksenmukaista pyytää myös kannanotot yhteistyötahoilta, kuten kaupunkisuunnittelulta, kaupunkitekniikalta, ympäristöpalveluilta, Tilakeskukselta, Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta, Lahden kaupunginmuseolta, Väylävirastolta, Maanmittauslaitokselta, Salpakierrolta, Lahti Aqualta, Lahti Energialta, Telialta, DNA:lta ja Päijät-Hämeen kiinteistöliitolta.

Muistutukset, lausunnot ja kannanotot tulee toimittaa 13.4.2026 mennessä Lahden kaupungin kirjaamoon ensisijaisesti sähköisesti kirjaamo(at)lahti.fi tai vaihtoehtoisesti postitse Lahden kaupunki, kirjaamo, PL 202, 15101 Lahti. Kirjaamon käyntiosoite on Lahti-Piste, Palvelutori, Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti. Palautteessa tulee mainita asianumero 888/2026.

Vaikutusten ennakkoarvointi

Rakennusjärjestyksen päivittäminen varmistaa, että paikalliset rakentamismääräykset ovat yhdenmukaisia voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Päivityksellä toteutetaan myös lainsäätäjän tahtotilaa keventää lupatarvetta, niin kattavasti kuin se on mahdollista vaarantamatta yleisen edun kannalta olennaisia seikkoja tai turvallisuuteen ja terveellisyysvaikutteita. Muutoksilla tavoitellaan mahdollisimman selkeää rakennusjärjestystä kaikille sen

käyttäjille. Rakennusjärjestyksen päivittäminen tukee myös yleis- ja asemakaavoitusta.

Rakennusjärjestyksen päivittämisellä on välillisiä taloudellisia vaikutuksia mm. kaupungin asukkaille ja maanomistajille sekä yrityksille, yhdistyksille, seuroille ja järjestöille, sillä rakennusjärjestyksessä vapautetaan rakennusvalvontaviranomaisen lupatarpeesta aiempaakin enemmän kohteita, jolloin lupamaksuja ei synny eikä suunnittelijoiden ja työnjohtajien palkkioita välttämättä muodostu. Toisaalta samalla vastuuta siirtyy entistä laajemmin suoraan rakennushankkeeseen ryhtyville, jolloin mm. naapureiden väliset epäselvyydet rakentamisessa voivat lisääntyä. Tämä puolestaan voi lisätä jatkuvan valvonnan työmäärää rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa ja saattaa viivästyttää lupien käsittelyä, koska neuvontayhteydenottoihin on käytettävä aiempaa enemmän aikaa.

Sovelletut lainkohdat

Rakentamislaki 19 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote:

- Lupa- ja valvontavirasto / kirjaamo(at)lvv.fi
- Päijät-Hämeen liitto / toimisto(at)paijat-hame.fi
- Lahden kaupungin naapurikunnat:
  - Hollola kirjaamo(at)hollola.fi
  - Orimattila kirjaamo(at)orimattila.fi
  - Asikkala kirjaamo(at)asikkala.fi
  - Heinola kirjaamo(at)heinola.fi
  - Iitti kirjaamo.iitinkunta(at)iitti.fi

- kaupunkisuunnittelu (Juha Helminen)
- kaupunkitekniikka (Mika Lastikka)
- ympäristöpalvelut (Juha Alaluukas)
- Tilakeskus: tilakeskus(at)lahti.fi
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos: phpela(at)paijatha.fi
- Lahden kaupunginmuseo: kirjaamo(at)lahti.fi
- Väylävirasto / kirjaamo(at)vayla.fi
- Maanmittauslaitos / asiakaspalvelu(at)maanmittauslaitos.fi
- Salpakierto Oy / asiakaspalvelu(at)salpakierto.fi
- Lahti Aqua Oy / lahtiaqua(at)lahtiaqua.fi
- Lahti Energia Oy / asiakaspalvelu(at)lahtienergia.fi
- Telia Oyj / production-desk@teliacompany.com
- DNA Oyj / palvelu(at)dna.fi
- Päijät-Hämeen kiinteistöliitto / paijat-hame(at)kiinteistoliitto.fi

Kuntalain 108 §:n mukainen ilmoitus rakennusjärjestysehdotuksen asettamisesta nähtäville, liitteenä rakennusjärjestysehdotus liitekarttoineen

- Lahden kaupungin virallinen ilmoitustaulu www.lahti.fi/Kuulutukset
- Lahti-Piste

Kuntalain 108 §:n mukainen ilmoitus rakennusjärjestysehdotuksen asettamisesta nähtäville

- Ess Viikko

Liitteet

Numero Otsikko

1	Rakennusjärjestysehdotus 1.6.2026
2	Rakennusjärjestysehdotus 1.6.2026, muutokset merkittynä

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 10.03.2026

§ 17

Rakentamislupa 398-2025-624

5553/10.03.00.02/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupa-arkkitehti Jonna Tynkynniemi p. 044 483 1950

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta myöntää liitteenä olevan rakentamisluvan 398-2025-624.

Perusteluosa

Lahden kaupunki on 19.12.2025 toimittanut rakennusvalvontaan 2-kerroksisen, P1-luokan päiväkotirakennuksen rakentamista koskevan lupahakemuksen.

Rakennuksen alakerrassa sijaitsee ympärivuorokautisen hoivan yksikkö.

Rakennuspaikka on Työmiehenkatu 1, kiinteistötunnus 398-3-3007-4.

Hakija pyytää lupaa rakennustyön suorittamiseen ennen kuin lupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Vakuuden asettamisvelvollisuus ei koske kuntaa, joten aloittamisoikeutta koskevaa vakuutta ei vaadita.

Lupapäätöslite Rakentamislupa 398-2025-624 sisältää tarkemmat tiedot asian käsittelystä ja perusteluista.

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote hakijalle (ote päätösvalmisteluilta asiakaspalvelu.rakennusvalvonta(at)lahti.fi,
rakennusvalvonta toimittaa sähköisen lupapalvelun kautta hakijalle)

Kuulutus

Liitteet

Numero	Otsikko

3	Rakentamislupa 398-2025-624

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 18

Toimenpidepyyntö rakennusvalvonta-asiassa; terassi kiinni raja-aidassa

3621/10.03.00.08/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta päättää, että rakennusvalvonnalle tehty toimenpidepyyntö on tutkittu riittävästi eikä anna aiheutta enempään toimenpiteisiin, kuin mitä tässä päätöksessä on esitetty.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 03.02.2026

§ 7

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

rakennustarkastaja Juhani Pirinen p. 044 482 0808

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Lautakunta palautti asian takaisin valmisteluun.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää, että rakennusvalvonnalle tehty toimenpidepyyntö on tutkittu riittävästi eikä anna aiheutta enempään toimenpiteisiin, kuin mitä tässä päätöksessä on esitetty.

Käsittely

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Jani Wallenius esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Lautakunta hyväksyi palautusesityksen yksimielisesti.

Perusteluosa

Rakennusvalvonnalle on tehty 18.7.2023 tallennettu toimenpidepyyntö kohdekiinteistöstä, osoite [REDACTED], kiinteistötunnus [REDACTED], jonka asukkaat ovat rakentaneet kiinteän terassin lähes kiinni raja-aitaan, laajentaneet terassia ja laittaneet siihen porealtaan pohjineen ja säleaittoineen. Toimenpidepyynnön mukaan heillä on istutuksina isoja tuijia, jotka ovat myös kiinni raja-aidassa ja jotka tulee hoitaa asialliselle etäisyydelle.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

[Kuntaliiton hallintopakko-ohjeistuksen](#) mukaan asia tulisi aina saattaa rakennusvalvontaviranomaisena toimivan toimielimen käsiteltäväksi, mikäli valvontailmoitus on tehty kirjallisesti ja/tai ilmoittaja vaatii toimenpiteisiin ryhtymistä.

Rakennusvalvonta toteaa, että asiakokonaisuus ”puiden istuttaminen naapurin tontille” ei kuulu rakennusvalvonnan toimivaltaan. Terassin osalta tullaan

käynnistämään hallintopakkotoimet eli kohdekiinteistön haltija tullaan velvoittamaan siirtämään kiinteistöllä sijaitseva terassi omalle tontilleen siten, että se on korkeutensa verran irti rajasta ja Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen ja voimassa olevan kaavan mukaisessa paikassa tai vaihtoehtoisesti purkamaan koko rakennelma. Velvoittava päätös käsitellään erillisenä asiana.

Tehdyt toimenpiteet

Rakennusvalvonnan valvontainsinööri on vastannut toimenpidepyyntöön 18.7.2023 ja samalla siirtänyt asian jatkuvan valvonnan puolelle käsiteltäväksi. Jatkuvan valvonnan valvontainsinööri on käynyt tarkastuksella paikalla 13.9.2023. Tämän jälkeen rakennusvalvonnassa on arvioitu sitä, onko ko. terassi luvanvarainen. Tässä vaiheessa ei ole ollut tietoa siitä, että terassi on rakennettu osittain naapurin puolelle. Asia aktivoitui uudelleen, kun toimenpidepyynnön tekijä otti rakennusvalvontaan uudelleen yhteyttä.

Kaupunkitekniikan mittaryhmä on 15.8.2025 käynyt rakennusvalvonnan pyynnöstä mittaamassa terassin sijainnin. Mittauksessa selvisi, että terassin nurkka on 96 senttimetriä toimenpidepyynnön tekijän tontin puolella. Ilmavalokuvien perusteella rakennusvalvonta arveli kyseessä olevien tuijien sijaitsevan toimenpidepyynnön tekijän tontilla.

Kattamaton terassi ei vaadi rakentamislupaa, mikäli se on alle 50 cm korkea. Terassi tulee kuitenkin sijoittaa korkeutensa verran irti rajasta. Mikäli terassissa on kaiteita tai muuta näkösuojaa, tulee terassin olla myös näiden korkeuden verran irti rajasta ja terassi on oltava huollettavissa omalta puolelta.

Rakennusvalvonta pyysi kohdekiinteistöltä selvitystä kyseisistä tuijista 19.8.2025 päivätyllä selityspyyntöllä/kehotuksella. Samalla rakennusvalvonta kehotti toimenpidepyynnön kohteena olevaa kiinteistöä siirtämään terassin 28.11.2025 mennessä omalle tontilleen siten, että se on korkeutensa verran irti rajasta.

Tuijia koskeva selvitys toimitettiin rakennusvalvontaan 4.9.2025. Selvityksen mukaan kyseisistä puista on aikanaan suullisesti sovittu kiinteistöjen kesken. Tältä osin asian käsittelyä ei jatketa rakennusvalvonnan toimesta. Asiakokonaisuus "puiden istuttaminen naapurin tontille" ei kuulu rakennusvalvonnan toimivaltaan.

Samassa selvityksessä taloyhtiö lupasi siirtää terassin ja pyysi siihen aikaa vuoden 2026 elokuun loppuun.

Rakennustarkastaja totesi 12.12.2025 tekemällään tarkastuskäynnillä, että terassia ei ole siirretty. Koska kehotusta ei ollut noudatettu määräaikaan mennessä, on asiassa ryhdytty hallintopakkomenettelyn mukaisiin toimenpiteisiin. Rakennelman omistajaa on kuultu terassin siirtämisen ja siihen kohdennettavan uhkasakon osalta 17.12.2025 päivätyllä kuulemiskirjeellä. Kirjeessä on virheellinen tieto koskien saatua selvitystä, mutta sillä ei ole vaikutusta asian ratkaisemiseen. Kohdekiinteistö on toimittanut 12.1.2026 vastineen, jossa toistetaan tarve lisäajalle terassin poistamiseksi. Terassin siirtämistä tai poistamista koskeva määräys käsitellään erillisenä asiana ja sen yhteydessä annetaan määräaika toimenpiteiden suorittamiselle.

Lain soveltaminen

1.1.2025 astui voimaan rakentamislaki. Rakentamislain 194 §:ssä säädetään vireillä olevien asioiden käsittelystä seuraavasti: "Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä." Nyt kyseessä oleva asia on tullut vireille jo vuonna 2023, joten asiassa tulee soveltaa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki (vuoden 2024 loppuun asti voimassa ollut)

Rakennusluvan edellytykset asemakaava-alueella

Rakennusluvan myöntämisen edellytyksenä asemakaava-alueella on, että:

- 1) rakennushanke on voimassa olevan asemakaavan mukainen;
- 2) rakentaminen täyttää sille 117 §:ssä säädettyt sekä muut tämän lain mukaiset tai sen nojalla asetetut vaatimukset;
- 3) rakennus soveltuu paikalle;
- 4) rakennuspaikalle on käyttökelpoinen pääsytie tai mahdollisuus sellaisen järjestämiseen;
- 5) vedensaanti ja jätevedet voidaan hoitaa tyydyttävästi ja ilman haittaa ympäristölle; sekä
- 6) rakennusta ei sijoiteta tai rakenneta niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria tai vaikeuttaa naapurikiinteistön sopivaa rakentamista.

168 §

Kevyt rakennelma ja pienehkö laitos

Kevyen rakennelman ja pienehkön laitoksen tulee terveellisyydeltään, turvallisuudeltaan ja ulkoasultaan täyttää kohtuulliset vaatimukset. Rakennelman ja laitoksen tulee sopeutua ympäristöön eikä se saa olla haitaksi liikenteelle. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä tämän pykälän vastaisen rakennelman tai laitoksen poistettavaksi tai muutettavaksi vastaamaan lain vaatimuksia.

182 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin niihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen, kunnan määräämä

monijäseninen toimielin 13 a luvun mukaisissa asioissa tai Turvallisuus- ja kemikaalivirasto markkina- ja rakennusvalvontaviranomaisena voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.
(22.8.2014/682)

Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhallalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämishukkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Lahden rakennusjärjestys (vuoden 2024 loppuun asti voimassa ollut)

Kohta 3.15 Pihamaan vajat, rakennelmat ja laitteet

Määräys

Vajat, rakennelmat ja laitteet, kuten varastot, puutarhamajat, kasvihuoneet, uima-altaat, maakellarit, jätekatokset, aitaukset, kompostorit ja muut vastaavat on sijoitettava kiinteistölle siten, etteivät ne aiheuta haittaa naapurille eivätkä rumenna ympäristöä. Jos rakennelma ei täytä vaatimuksia, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennelman poistettavaksi tai muutettavaksi vastaamaan vaatimuksia. Jos rakentamiseen ei ole naapurin suostumusta silloin kun se tarvitaan, rakennusvalvontaviranomainen voi naapurin kirjallisesta vaatimuksesta velvoittaa, että ilman lupaa rakennettu rakennelma siirretään.

Perustuslaki 21 §

Hallintolaki 19 §, 20 §, 31 §, 43.1 §, 47 §

Muutoksenhaku

Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Toimenpiteet

Toimenpiteet: Ote: toimenpidepyynnön tekijä [REDACTED];

toimenpidepyynnön kohdekiinteistön haltija [REDACTED]

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 19

Määräys rakennelman siirtämiseksi tai poistamiseksi ja uhkasakon asettaminen

3621/10.03.00.08/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

1. määrää As. Oy Lahden VTK 32:n siirtämään kyseessä olevan terassirakennelman omalle tontilleen 31.8.2026 mennessä siten, että se on korkeutensa verran irti rajasta ja Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen ja voimassa olevan kaavan mukaisessa paikassa tai vaihtoehtoisesti purkamaan rakennelman. Korkeus mitataan bergolarakenteen yläpaarteeseen ja pystytolpan ulkopintojen risteämiskohdasta tai rakenteen aidan puolen muusta korkeimmasta kohdasta.

2. asettaa edellä kohdassa 1 mainitun veloitteen tehosteeksi juoksevan uhkasakon siltä varalta, että määräystä ei noudateta. Juoksevan uhkasakon kiinteä peruserä on kaksituhatta (2.000) euroa ja lisäerä viisisataa (500) euroa jokaiselta yhden kuukauden ajanjaksolta, jonka kuluessa päävelvoitetta ei ole noudatettu;

3. tekee asiasta ilmoituksen Maanmittauslaitokselle, jotta päävelvoitetta koskeva merkintä voidaan tehdä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin;

4. päättää, ettei asiasta ilmoiteta poliisille esitutkintaa varten, koska tekoa on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista;

5. velvoittaa kiinteistön haltijan uhkasakkolain 18 §:n mukaisesti kiinteistön käyttöoikeutta luovuttaessaan ilmoittamaan velvoitteesta ja uhasta. Ilmoitus on tehtävä luovutuskirjaan otetuun maininnoin tai muutoin todisteellisesti.

Kiinteistönhaltijan tulee ilmoittaa rakennusvalvontaviranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite;

6. velvoittaa asianosaisen maksamaan rakennusvalvontaviranomaisen antamasta päätöksestä, johon sisältyy uhkasakon asettaminen, 535,- euron suuruisen maksun (Lahden kaupungin rakennusvalvontataksa 12.5 kohta 1.070,- kohtuullistettu kohdan 16.1 mukaisesti myöntämällä 50 %:n vähennys maksuperusteen mukaisesta maksusta).

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 03.02.2026

§ 8

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

rakennustarkastaja Juhani Pirinen p. 044 482 0808

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Lautakunta palautti asian takaisin valmisteluun.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

1. määrää As. Oy Lahden VTK 32:n siirtämään kyseessä olevan terassirakennelman omalle tontilleen siten, että se on korkeutensa verran irti rajasta ja Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen ja voimassa olevan kaavan mukaisessa paikassa tai vaihtoehtoisesti purkamaan rakennelman.

Korkeus mitataan bergolarakenteen yläpaarten ja pystytolpan ulkopintojen risteämiskohdasta tai rakenteen aidan puolen muusta korkeimmasta kohdasta.

2. asettaa edellä kohdassa 1 mainitun veloitteen tehosteeksi juoksevan uhkasakon siltä varalta, että määräystä ei noudateta. Juoksevan uhkasakon kiinteä peruserä on kaksituhatta (2.000) euroa ja lisäerä viisisataa (500) euroa jokaiselta yhden kuukauden ajanjaksolta, jonka kuluessa päävelvoitetta ei ole noudatettu;

3. tekee asiasta ilmoituksen Maanmittauslaitokselle, jotta päävelvoitetta koskeva merkintä voidaan tehdä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin;

4. päättää, ettei asiasta ilmoiteta poliisille esitutkintaa varten, koska tekoa on olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista;

5. velvoittaa kiinteistön haltijan uhkasakkolain 18 §:n mukaisesti kiinteistön käyttöoikeutta luovuttaessaan ilmoittamaan velvoitteesta ja uhasta. Ilmoitus on tehtävä luovutuskirjaan otetuina maininnoin tai muutoin todisteellisesti.

Kiinteistönhaltijan tulee ilmoittaa rakennusvalvontaviranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite;

6. velvoittaa asianosaisen maksamaan rakennusvalvontaviranomaisen antamasta päätöksestä, johon sisältyy uhkasakon asettaminen, 535,- euron suuruisen maksun (Lahden kaupungin rakennusvalvontataksa 12.5 kohta 1.070,- kohtuullistettu kohdan 16.1 mukaisesti myöntämällä 50 %:n vähennys maksuperusteen mukaisesta maksusta).

Käsittely

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Jani Wallenius esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Lautakunta hyväksyi palautusesityksen yksimielisesti.

Perusteluosa

Kiinteistöllä [REDACTED], osoitteessa [REDACTED], on todettu toimenpidepyyntöön liittyvän tutkinnan perusteella määräysten vastaisesti ja osittain naapurikiinteistön puolelle rakennettu terassi. Kaupunkitekniikan mittaryhmä on mitannut terassin sijainnin. Terassin nurkka on 96 senttimetriä naapurikiinteistön puolella.

Kattamaton terassi ei vaadi rakentamislupaa, mikäli se on alle 50 cm korkea. Terassi tulee kuitenkin sijoittaa korkeutensa verran irti rajasta. Mikäli terassissa on kaiteita tai muuta näkösuojaa, tulee terassin olla näiden korkeuden verran irti rajasta ja terassi on oltava huollettavissa omalta puolelta.

Rakennusvalvonta on 19.8.2025 lähetyllä kirjeellä kehottanut kiinteistöä siirtämään terassi 28.11.2025 mennessä omalle tontilleen siten, että se on korkeutensa verran irti rajasta. Kehotuksen yhteydessä on pyydetty myös selvitystä rajalla sijaitsevista tuijista, jotka sisältyivät toimenpidepyyntöön. Näiden osalta ei ole kyse rakennusvalvonnan toimivaltaan kuuluvasta asiasta eikä tässä päätöksessä oteta niihin kantaa.

Velvoitettava on toimittanut rakennusvalvonnalle 4.9.2025 selvityksen, jossa on luvattu siirtää terassi, mutta pyydetty siirtämiselle lisääaikaa vuoden 2026 elokuun loppuun. Koska kyse on ollut toimenpidepyyntöön liittyvästä selvittelystä, ei tuossa vaiheessa ole ollut aihetta lisääjan myöntämiseen, varsinkin, kun kehotuksen mukaista määräaikaa terassin siirtämiselle oli vielä lähes kolme kuukautta jäljellä.

Rakennustarkastaja totesi 12.12.2025 tekemällään tarkastuskäynnillä, että terassia ei ole siirretty. Koska kehotusta ei ollut noudatettu määräaikaan mennessä, suoritettiin rakennelman omistajan kuuleminen hallintopakkomenettelyn prosessien mukaisesti terassin siirtämisen ja tähän kohdennettavan uhkasakon osalta 17.12.2025 päivätyllä kuulemiskirjeellä. Kohdekiinteistö on toimittanut 12.1.2026 vastineen, jossa on toistettu tarve lisääjalle terassin poistamiseksi. Lisääjan myöntäminen ratkaistaan hallintopakkomenettelyn yhteydessä.

Asian valmisteluun liittyvät asiakirjat ovat kokonaisuudessaan käytettävissä lautakuntakäsittelyssä.

Lain soveltaminen

1.1.2025 astui voimaan rakentamislaki. Rakentamislain 194 §:ssä säädetään vireillä olevien asioiden käsittelystä seuraavasti: "Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä." Nyt kyseessä oleva asia on tullut vireille jo vuonna 2023, joten asiassa tulee soveltaa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki (vuoden 2024 loppuun asti voimassa ollut)

135 §

Rakennusluvan edellytykset asemakaava-alueella

Rakennusluvan myöntämisen edellytyksenä asemakaava-alueella on, että:

- 1) rakennushanke on voimassa olevan asemakaavan mukainen;
- 2) rakentaminen täyttää sille 117 §:ssä säädettyt sekä muut tämän lain mukaiset tai sen nojalla asetetut vaatimukset;
- 3) rakennus soveltuu paikalle;
- 4) rakennuspaikalle on käyttökelpoinen pääsytie tai mahdollisuus sellaisen järjestämiseen;
- 5) vedensaanti ja jätevedet voidaan hoitaa tyydyttävästi ja ilman haittaa ympäristölle; sekä
- 6) rakennusta ei sijoiteta tai rakenneta niin, että se tarpeettomasti haittaa naapuria tai vaikeuttaa naapurikiinteistön sopivaa rakentamista.

168 §

Kevyt rakennelma ja pienehkö laitos

Kevyen rakennelman ja pienehkön laitoksen tulee terveellisyydeltään, turvallisuudeltaan ja ulkoasultaan täyttää kohtuulliset vaatimukset. Rakennelman ja laitoksen tulee sopeutua ympäristöön eikä se saa olla haitaksi liikenteelle. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä tämän pykälän vastaisen rakennelman tai laitoksen poistettavaksi tai muutettavaksi vastaamaan lain vaatimuksia.

Lahden rakennusjärjestys (vuoden 2024 loppuun asti voimassa ollut)

Kohta 3.15 Pihamaan vajat, rakennelmat ja laitteet

Määräys

Vajat, rakennelmat ja laitteet, kuten varastot, puutarhamajat, kasvihuoneet, uima-altaat, maakellarit, jätekatokset, aitaukset, kompostorit ja muut vastaavat on

sijoitettava kiinteistölle siten, etteivät ne aiheuta haittaa naapurille eivätkä rumenna ympäristöä. Jos rakennelma ei täytä vaatimuksia, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennelman poistettavaksi tai muutettavaksi vastaamaan vaatimuksia. Jos rakentamiseen ei ole naapurin suostumusta silloin kun se tarvitaan, rakennusvalvontaviranomainen voi naapurin kirjallisesta vaatimuksesta velvoittaa, että ilman lupaa rakennettu rakennelma siirretään.

Maankäyttö- ja rakennuslaki

182 §

Uhkasakko ja teettämishukka

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin niihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen, kunnan määräämä

monijäseninen toimielin 13 a luvun mukaisissa asioissa tai Turvallisuus- ja kemikaalivirasto markkinavalvontaviranomaisena voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

(22.8.2014/682)

Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämishukkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

186 §

Ilmoitus syytteen nostamiseksi

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on rakennustyön keskeyttämistä taikka uhkasakon tai teettämisuhan käyttämistä edellyttävän teon tai laiminlyönnin todettuaan ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten.

Ilmoitus saadaan jättää tekemättä, jos tekoa tai laiminlyöntiä olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä vähäisenä, eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Uhkasakkolaki 1113/1990

6 §

Uhkasakon asettaminen

Uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko.

Uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (juokseva uhkasakko).

Asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

7.1 §

Uhkasakon kohdistaminen

Uhkasakko voidaan kohdistaa vain sellaiseen asianosaiseen, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa päävelvoitetta. Jos uhkasakko kohdistetaan useisiin asianosaisiin, kullekin on asetettava eri uhkasakko.

8 §

Uhkasakon suuruus

Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

9 §

Juokseva uhkasakko

Juokseva uhkasakko asetetaan määrämällä uhkasakolle kiinteä peruserä sekä lisäerä jokaista sellaista päätöksessä ilmoitettavaa ajanjaksoa (uhkasakkojakso) varten, jonka kuluessa päävelvoitetta ei ole noudatettu.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Toimenpiteet

Ote: kiinteistönomistaja As. Oy Lahden VTK 32, [REDACTED],
todisteellinen tiedoksianto

Ote tiedoksi: toimenpidepyynnön tehnyt [REDACTED]

Lainvoimainen ote:

Maanmittauslaitos / kirjaamo

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalaakunta, 10.03.2026

§ 20

Siivousmääräyksen ja asetetun uhkasakon peruuttaminen

4504/10.03.00.08/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta päättää peruuttaa lautakunnan 2.9.2025 § 64 tekemän päätöksen mukaiset hallintopakkokeinot kiinteistöllä 398-30-54-11.

Perusteluosa

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta antoi siivousmääräyksen ja asetti uhkasakon kiinteistölle 398-30-54-11, [REDACTED], päätöksellään 2.9.2025 § 64. On käynyt ilmi, että päätöksen tiedoksiannossa on tapahtunut menettelyvirhe.

Määräyspäätöksen liitettä (valokuvat veloittepäätöksen mukaisesti siivottavista ja poistettavista kohteista) ei ole lähetetty veloitteelle lautakunnan päätösotteen mukana. Päätöksessä todetaan, että ”pihalta on siivottava tämän päätöksen liitteenä olevien valokuvien osoittamat asiat ja alueet”. Koska valokuvia ei ole toimitettu, ei veloitteelle toimitetusta asettamispäätöksestä käy uhkasakkolain 6 §:n mukaisesti selvästi ilmi, mihin asianosainen on veloitettu. Näin ollen määräys tulee peruuttaa.

Uutta päätöstä määräyksestä tai uhkasakosta ei tässä yhteydessä tehdä. Asia tullaan tarvittaessa käsittelemään myöhemmin uudelleen, mikäli tilanteen ei kiinteistöllä suoritettavilla tarkastuksilla todeta edelleenkaan muuttuneen.

Hallintolaki 50 §

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote: Kiinteistönomistaja [REDACTED]

Tiedoksi: toimenpidepyynnön tehneet / asianhoitaja [REDACTED]
[REDACTED]

Tiedoksi: Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 21

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen johdosta (RYLL 2.9.2025 § 64)

4504/10.03.00.08/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää antaa lausuntonaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on kehottanut 4.2.2026 antamaan lausunnon valituksesta, joka on tehty rakennus- ja ympäristölupautakunnan 2.9.2025 § 64 asettamasta siivousmääräyksestä ja uhkasakosta kiinteistölle [REDACTED] (diaarinumero 3025/03.04.04.04.16/2025). Lausunnon valmistelun yhteydessä havaittiin, että kyseisen päätöksen tiedoksiannossa on tapahtunut menettelyvirhe. Tämän vuoksi rakennus- ja ympäristölupautakunta on peruuttanut siivousmääräyksen ja asetetun uhkasakon kokouksessaan 10.3.2026.

Koska valituksen perusteena ollut päätös on poistettu ja peruste valitukselle näin ollen poistunut hakijan valituksessaankin esittämän ensisijaisen vaatimuksen

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

mukaisesti, ei rakennus- ja ympäristölupautakunta katso lausunnon antamiselle
olevan enempää tarvetta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 22

Toimenpidepyyntö rakennusvalvonta-asiassa; raja-aita, leikkimökki ja tontin siisteys

2797/10.03.00.08/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

johtava lupakäsittelijä Jaana Hovatov p. 044 482 0407

valvontamestari Olli Kilpinen p. 050 559 4073

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta päättää, että rakennusvalvonnalle tehty toimenpidepyyntö on tutkittu riittävästi eikä anna aiheutta enempään toimenpiteisiin.

Perusteluosa

Kiinteistön [REDACTED], omistaja on tehnyt toimenpidepyynnön heinäkuussa 2024 kiinteistön [REDACTED] tontilla sijaitsevasta leikkimökistä, tontin siisteydestä ja kiinteistöjen välisestä raja-aidasta. Toimenpidepyynnön mukaan kohdekiinteistöllä raja-aita on rajan päällä ja osittain toimenpidepyynnön tekijän puolella. Aita on tehty erilaisista jätteineistä. Lupaa ei ole kysytty. Noin 30 vuotta vanha laho leikkimökki, jonka korkeus on noin 2,5 metriä, on noin puolen metrin päässä rajasta. Ympärillä roskaa ja rojua. Toimenpidepyynnön tekijän mukaan he eivät saa aittaa siihen kasvamaan. Tontilla on kaksi lisämökkiä, joiden seinät ovat rojua täysi, talvella kaatopaikan näköinen.

Toimenpidepyynnössä pyydetään leikkimökin poistoa tai siirtämistä 2,5 metrin etäisyydelle ja rajalle aittaa asemakaavan mukaisena.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

[Kuntaliiton hallintopakko-ohjeistuksen](#) mukaan asia tulisi aina saattaa rakennusvalvontaviranomaisena toimivan toimielimen käsiteltäväksi, mikäli valvontailmoitus on tehty kirjallisesti ja/tai ilmoittaja vaatii toimenpiteisiin ryhtymistä.

Rakennusvalvonta toteaa, ettei kyse ole sellaisesta yleisen edun kannalta merkittävästä asiasta, johon rakennusvalvontaviranomaisen tulisi puuttua. Naapuruussuhdeasioissa kumpikin osapuoli voi viedä asian käräjäoikeudessa ratkaistavaksi.

Taustaa ja tutkinta

Kohdekiinteistöllä olevista ylimääräisistä rakennelmista, aidoista ja varastoinneista on tehty jo ennen vuotta 2011 useita toimenpidepyyntöjä. Kirjallisia dokumentteja löytyy vuosilta 2011–2024. Kyseessä on pitkäaikainen naapureiden välinen riita.

Rakennusvalvonnan vuonna 2011 tekemän selvityksen mukaan toimenpidepyynnössä mainittu leikkimökki on sijainnut omistajan kertoman mukaan nykyisessä paikassaan vuodesta 1985–1986 ja silloiset määräykset ovat sallineet mökin nykyisen sijainnin. Kuitenkaan ilmakuvassa kesä 1986 leikkimökki ei vielä näy, joten todellisesta leikkimökin rakentamisvuodesta ei ole täyttä varmuutta. Toimenpidepyynnön tekijän edustajan sähköpostiviestin mukaan leikkimökkiä ei ollut vielä ainakaan kesällä 1987. Leikkimökin sijainti on tarkastettu marraskuussa

2011 rakennusvalvonnan rakennuslupa-arkkitehdin toimesta. Leikkimökin sijainti on silloin täyttänyt rakentamisajankohdan sijaintiedellytykset, riippumatta siitä onko se rakennettu vuonna 1985, 1986, 1987 vai 1988. Rakennusvalvonnalla ei ole perusteita ryhtyä sen osalta toimenpiteisiin.

Toimenpidepyynnön kohteena olevan kiinteistön piha-alue oli yleisesti ottaen riittävän siistissä kunnossa yleiseen kaupunkikuvaan verrattuna. Rakennusvalvonnalla ei ole syytä ryhtyä asiassa toimenpiteisiin.

Rakennusvalvonnan valvontamestarin tekemissä kohdekäynneissä 24.4.2025 ja 14.5.2025 ei havaittu liian korkeaa (yli 1600 mm) aitarakennelmaa. Alueen asemakaava ei edellytä tietynlaista aita. Alueen tonteilla on laaja kirjo erilaisia aitoja. Aita on rakennusaikansa mukaisen rakennusjärjestyksen edellyttämän korkuinen ja voimassa olevan asemakaavan mukainen. Aita koostuu useammasta materiaalista: lauta-aita, verkkoaita, pensasaita. Kaikkien eri aitamuotojen rakentajat tai pensaiden istuttajat eivät ole rakennusvalvonnan tiedossa. Tonttien välisille aidoille ei ole missään vaiheessa haettu tai myönnetty rakennus- tai toimenpidelupia. Rajan päälle ei voi rakentaa aita ilman naapurin suostumusta, vaan oma aita pitää rakentaa sen verran irti rajasta, että sen pystyy huoltamaan oman tontin puolelta. Rajan päälle voi rakentaa vain naapurien yhteisellä päätöksellä.

Kuuleminen

Rakennusvalvonta on 11.6.2025 lähettänyt kyseessä oleville kiinteistöille selityspyynnön/kehotuksen, jossa molempien kiinteistöjen haltijoilta on pyydetty selvitystä siitä, mikä osa tonttien välisistä aidoista on kenenkin rakentamia ja onko niille naapurin suostumus. Rakennusvalvonta on myös kehottanut osapuolia suunnittelemaan kiinteistöjen väliset rajojen päällä olevat aidat yhdessä tai vaihtoehtoisesti purkamaan kaikki rakentamansa kiinteistöjen väliset aidat pois.

Aitasuunnitelma on pyydetty toimittamaan rakennusvalvontaan ennen aitojen rakentamisen tai korjaamisen toteuttamista.

Selvitys siitä, mikä osa tonttien välisistä aidoista on kenenkin rakentamia ja onko niille naapurin suostumus, on pitänyt toimittaa viimeistään 18.7.2025. Kehotuksessa edellytetyt toimenpiteet oli tullut tehdä 29.8.2025 mennessä. Mahdollinen yhteinen aitasuunnitelma on tullut esittää rakennusvalvonnalle kaksi viikkoa ennen aitojen korjaamista tai rakentamista. Kiinteistöjen väliset aidat piti olla joko purettu tai rakennettu/korjattu rakennusvalvonnalle esitetyn suunnitelman mukaisesti 30.11.2025 mennessä.

Kehotuksen mukaisiin toimiin ei ollut ryhdytty annetuissa määräaajoissa muutoin kuin toimittamalla vastaukset selvityspyyntöön.

Toimenpidepyynnön tekijän edustaja on toimittanut vastauksen selvityspyyntöön 27.6.2025. Vastauksessa todetaan, että heidän tonttinsa rajoille on istutettu sireeniaita noin vuonna 1988, ja istuttamiseen kahdelle toimenpidepyynnön kohteena olevan kiinteistön kanssa yhteiselle rajalle on saatu naapurin suostumus ja tämä on osallistunut yhden yhteisen rajan sireenitaimien kustannuksiin. Lisäksi ennen taimien istuttamista naapurille kerrottiin, mihin taimet aiotaan istuttaa ja minä ajankohtana istutus tehdään, joten naapurilla oli mahdollisuus vaikuttaa aidan sijaintiin. Taimet istutettiin kokonaisuudessaan toimenpidepyynnön tekijän kiinteistön puoleiselle alueelle. Taimien istuttamisen jälkeen naapuri tarkastusmittasi, että taimet olivat sovitulla kohdalla. Sireeniaidan leikkaamisesta, risujen keräämisestä ja poiskuljettamisesta, lannoittamisesta ja taimien uusimisesta on vastannut toimenpidepyynnön tekijä. Sireeniaidan ympärille on samoihin aikoihin rakennettu vihreä verkkoaita, johon on myös saatu naapurin suostumus. Aita on 60 cm korkuinen pois lukien [REDACTED] suuntaisen rajan [REDACTED] pään aita, joka on lyhyeltä matkalta korkeampi (noin metri). Verkkoaidasta ei ole saatu naapurilta suullisia tai kirjallisia valituksia. Keväällä 2025 [REDACTED] suuntaisen rajan

verkkoaita suoristettiin ja lahonneet tolpat uusittiin ja samalla aitaa korotettiin koko matkalta saman korkuiseksi. Työn loppuvaiheessa, kun naapuri tuli katsomaan työtä, häneltä kysyttiin kommenttia aidan ulkonäöstä, johon hän ei vastannut eikä ole myöskään sen jälkeen esittänyt muutosehdotuksia.

Toimenpidepyynnön kohteena olevan kiinteistön omistajat ovat toimittaneet vastauksensa 15.7.2025. Vastauksessa todetaan kiinteistön pohjoispuolella olevan rajan osalta, että 1980-luvun loppupuolella toimenpidepyynnön tekijän kiinteistön omistajat istuttivat sireeniaidan omalle tontilleen, mutta hyvin lähelle rajaa. Lupaa ei kysytty naapurilta. Vuosien kuluessa pensasaita on levinnyt rajan yli haitaten kohdekiinteistön pihalla oleskelua ja puutarhatöitä. Naapuri ei ole kyennyt hoitamaan pensasaitaansa omalta puoleltaan. 1990-luvun loppupuolella on kiinnitetty matala verkkoaita omalle puolelle. Naapuri oli jo asentanut oman verkkoaitansa omalle puolelleen. Noin kahdeksan vuotta sitten on asennettu omalle puolelle kevyet puuritolat (korkeus enintään 160 cm). Toukokuussa 2023 on asennettu muutama kevyt lauta-aitaelementti (korkeus 160 cm). Syksyllä 2024 on korotettu verkkoaitaa lisäverkolla. Kiinteistön länsipuolella olevan rajan osalta todetaan, että kevyitä lauta-aitaelementtejä asennettiin kulmittain pohjoisen aidan kanssa toukokuussa 2023. Lauta-aitaelementit pystyy irrottamaan ja hoitamaan omalta puolelta. Alkukesästä 2025 naapuri rakensi puutolpin tuetun verkkoaidan, joka kohdekiinteistön näkemyksen mukaan on keskellä rajaa. Lupaa ei kysytty naapurilta. Lisäksi verkkoaidan välittömässä läheisyydessä kasvaa sireenejä ja havukasveja, jotka tulevat ajan myötä levittämään oksansa kohdekiinteistön puolelle. Toimenpidepyynnön kohteena olevan kiinteistön omistajat toteavat, ettei heidän mielestään ole kyse riita-asiasta, vaan mielipide-eroista, tietämättömyydestä ja kiusanteostakin. Syynä selvityksen antajat pitävät vuonna 1985 istuttamiaan tammia, jotka naapuri olisi halunnut kaataa, mutta jotka he haluavat säilyttää. Naapuri on sahannut puista oksia myös kohdekiinteistön puolelta. Kohdekiinteistön omistajat vaativat, että pohjoisen rajan läheisyydessä

oleva naapurin pensasaita on siirrettävä kauemmas rajasta, jotta huolto olisi mahdollista sijaintikiinteistön omalta puolelta. Jos naapurin rakentama läntisen rajan aita todetaan olevan keskellä rajaa, se on siirrettävä naapurin omalle puolelle.

Selityspyyntö/kehoitus ja annetut vastaukset ovat kokonaisuudessaan liitteineen käytettävissä lautakuntakäsittelyssä. Samoin mainituilla tarkastuksilla otetut valokuvat.

Johtopäätös

Toimenpidepyynnössä mainitun leikkimökin ja piha-alueen siisteyden osalta rakennusvalvonta ei katso olevan mitään perustetta puuttua asiaan viranomaisvelvoittein.

Aidan osalta rakennusvalvonta ei pysty kiistatta toteamaan, kuka on mitäkin milloinkin tehnyt – asianosaiset antavat ristiriitaista tietoa. Velvoitepäätöstä ei näin ollen pysty tekemään, koska ei pystytä kohdentamaan velvoitetta aukottomasti siihen henkilöön tai henkilöihin, jolla on oikeudellinen ja tosiasiallinen mahdollisuus noudattaa velvoitetta. Kyse ei ole muutoinkaan yleisen edun kannalta painoarvoltaan sellaisesta asiasta, johon rakennusvalvontaviranomaisen tulisi puuttua. Kyse on rakennusvalvonnan näkemyksen mukaan naapurisuuhdelain mukaisesta riidasta, joka tulee tarvittaessa viedä käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Lain soveltaminen

1.1.2025 astui voimaan rakentamislaki. Rakentamislain 194 §:ssä säädetään vireillä olevien asioiden käsittelystä seuraavasti: ”Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva asia käsitellään loppuun soveltaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä.” Nyt käsiteltävässä asiassa tulee soveltaa maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä, koska toimenpidepyyntö on tullut vireille sen voimassa ollessa.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki 167.1 § Ympäristönhoito

Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 169 § Ulkovarastointi

Varastointi ulkosalla on järjestettävä niin, ettei se turmele tieltä tai muulta yleiseltä kulkuväylältä tai alueelta näkyvää maisemaa taikka häiritse ympäröivää asutusta.

Asemakaava-alueella ei aluetta saa käyttää häiriötä aiheuttavaan tai ympäristöä rumentavaan varastointiin taikka pitkäaikaiseen tai laajaan tavaroiden ulkosäilytykseen, jollei asemakaavasta muuta johdu.

Maankäyttö- ja rakennusasetus 82 § Aidan rakentaminen

Kiinteistönomistajalla on, jollei asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä toisin määrätä tai kunnan rakennusvalvontaviranomainen erityisestä syystä toisin päättä, oikeus rakentaa aita tontin rajalle. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa aidan rakentamisvelvollisuudesta, aidan laadusta ja sijoituksesta sekä kustannusten jakautumisesta naapurien kesken.

Lahden kaupungin rakennusjärjestys 2025 kohta 3.9**Määräys**

”Tonttien välille kiinteistöjen rajalle saa rakentaa aidan, kun tonttien haltijat ovat yhdessä sopineet tonttien välisen aidan rakentamisesta ja kunnossapidosta ja kun asuintonttien aidan enimmäiskorkeus tukimuureineen on 1,6 metriä.”

”Aita on sijoitettava perustuksineen kokonaan omalle tontille siten, että se on huollettavissa oman tontin puolelta, elleivät naapurit sovi aidan sijoittamisesta rajalle. Aidasta ei saa aiheutua haittaa naapureille - -.”

Perustuslaki 21 §

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Hallintolaki 19 §, 20 §, 31 §, 43.1 §, 47 §

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote: toimenpidepyynnön tekijä [REDACTED],

toimenpidepyynnön kohteena olevan kiinteistön omistajat [REDACTED]

[REDACTED]

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalaakunta, 10.03.2026

§ 23

Terveysnsuojelulain 27, 51 ja 53 §:n mukaisen määräyksen antaminen

773/11.02.01.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

terveysnsuojeluinsinööri Petro Sormunen, p. 050 518 4478

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

■■■■■■ kiinteistön omistajan tulee poistaa vesi-ilmalämpöpumpusta ■■■■■■ makuuhuoneeseen aiheutuva terveyshaitta. Terveyshaitta tulee poistaa viimeistään 24.4.2026. Kiinteistön omistajan on toimitettava Lahden ympäristöterveyteen selvitys tehdyistä toimenpiteistä viimeistään 24.4.2026.

■■■■■■ kiinteistön omistaja voi poistaa terveyshaitan esimerkiksi poistamalla vesi-ilmalämpöpumppu tai teettämällä pumpun ulkoyksikölle asianmukainen suojaus tai muilla muutoksilla. Muutosten toteuttamisessa on tarvittaessa käytettävä pätevää ulkopuolista asiantuntijaa. Terveyshaitta katsotaan poistetuksi, kun vesi-ilmalämpöpumpun melu ei enää ylitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja ■■■■■■ makuuhuoneessa.

Jos terveyshaitta poistetaan vähentämällä melua asumisterveysasetuksen

toimenpiderajojen alapuolelle, tulee [REDACTED] kiinteistön omistajan varmistaa asia kustannuksellaan ulkopuolisen asiantuntijan tekemällä melumittauksella [REDACTED] makuuhuoneesta. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan virkavastuuta terveydensuojelulain 49 §:n mukaisesti.

Määräyksen tehostaminen

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupautakunta tehostaa määräystä juoksevilla uhkasakolla. Uhkasakon kiinteä peruserä on 4000 euroa ja lisäerä 1000 euroa jokaiselta kahden kuukauden tarkastelujaksolta.

Kiinteistön omistaja voidaan tuomita maksamaan uhkasakon peruserä (4 000 euroa) määräajan päättymisen jälkeen, jos velvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiselle ole pätevää syytä.

Tämän jälkeen jokaisesta kahden kuukauden jaksosta, jona aikana velvoitetta ei ole noudatettu, voidaan tuomita uhkasakon lisäerä (1000 euroa). Lisäerän tarkastelujakso alkaa peruserän tuomitsemispäätöstä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

Perusteluosa

██████ omistaja teki Lahden ympäristöterveyteen 28.1.2025 asunnontarkastuspyynnön. Asunnontarkastuspyynnön aiheena ██████ vesi-ilmalämpöpumpun tuottama melu makuuhuoneisiin.

Lahden ympäristöterveyteen tehdyn terveystarkastuksen perusteella ██████ tehtiin terveydensuojelulain (763/1994) mukainen asunnontarkastus 14.2.2025 sekä asunnontarkastus ja melumittaus 18.2.2025. Tarkastuskertomus (tarkastuskertomukseen yhdistetty tarkastukset 14.2. ja 18.2.2025, tapahtumatunnus 1858873, oheismateriaali) on toimitettu ██████ ja ██████ omistajille.

Tarkastuskäyntien ja melumittauksen perusteella ██████ kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveystarkastusta.

Tarkastuskertomuksessa 18.3.2025 (tapahtumatunnus 1858873) [REDACTED] omistajaa kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi viipymättä.

Terveyshaittaa aiheuttava olosuhde tuli poistaa viimeistään 21.5.2025. Kiinteistön omistaja antoi kehotukseen vastineen 15.5.2025, joka oli osoitettu Lahden rakennusvalvonnalle. Vastineessa [REDACTED] omistaja esitti näkemyksensä asiaan ja kertoi, että vesi-ilmalämpöpumppu on ollut maaliskuun lopussa alkaen sammutettuna.

[REDACTED] omistajan kanssa on käyty myös puhelinkeskusteluja (18.3.2025, 4.4.2025, 16.4.2025, 11.6.2025, 13.6.2025 ja 3.9.2025), joissa on keskusteltu mm. ympäristöterveyden roolista (terveydensuojelulaki ja asumisterveysasetus), todetusta terveyshaitasta ja annetusta kehotuksesta sekä siitä, että kiinteistön omistajana hänellä on vastuu poistaa vesi-ilmalämpöpumpun aiheuttama terveyshaitta.

[REDACTED] kiinteistön omistaja esitti kirjallisesti kesäkuussa 2025, että "Asiantuntijat selvittävät onko ulkopuolisella suojalla mahdollista vielä pienentää äänitasoa, tämän jälkeen toimimme heidän antamien ohjeiden mukaan." Aikataulu ei ollut tiedossa. Omistajan seuraava yhteydenotto oli heinäkuussa, jolloin hän esitti sähköpostissa näkemyksiään mittauksen suorittamisesta. Tämän jälkeen [REDACTED] omistajaa pyydettiin esittämään toimenpidesuunnitelma ja sen aikataulu viimeistään 5.9.2025.

██████ omistaja ilmoitti kirjallisesti 5.9.2025 "██████ talon lämmitys on katkaistu 31.3 ja on todennäköistä että palaamme yö sähkö lämmitykseen marras - joulukuussa". ██████ omistajan mukaan palaisivat tällöin entiseen lämmitykseen. Ympäristöterveyden vastaus omistajalle oli, että asia on kunnossa, jos vesi-ilmalämpöpumppu pidetään pois päältä. Ja jos omistaja aikoo ottaa laitteen uudelleen käyttöön, niin toimenpiteet meluhaitan poistamiseksi on tehtävä ennen käyttöönottoa.

██████ omistaja ilmoitti 12.11.2025 Lahden ympäristöterveyteen, että ██████ vesi-ilmalämpöpumppu on ollut taas päällä ja aiheuttaa meluhaittaa asunnon makuuhuoneisiin.

██████ omistaja ilmoitti Lahden ympäristöterveyteen 24.11.2025, että hän on teettänyt lisäsuojauksia vesi-ilmalämpöpumpun ympärille. ██████ omistaja ilmoitti 25.11.2025, että "19.11 , pumppua ei ole otettu käyttöön, koska on muita lämmitys vaihtoehtoja olemassa."

Lisäsuojauksen rakentamisen jälkeen ██████ omistajat ilmoittivat Lahden ympäristöterveyteen 2.12.2025, että meluhaitta jatkuu edelleen.

Lahden ympäristöterveys teki ██████ asunnontarkastuksen 12.12.2025 ja melumittaukset 12.12.2025 klo 19.15 – 13.12.2025 klo 10 sekä 13.12.2025 klo 19 – 14.12.2025 klo 10 (oheismateriaali). Tarkastuksen ja melumittausten perusteella ██████ vesi-ilmalämpöpumpusta ██████ kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta

melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa. Lisäsuojaus ei ole poistanut terveyshaittaa.

Tämän vuoksi [REDACTED] kiinteistön omistajaa on tarpeen velvoittaa terveydensuojelulain 27 §, 51 §:n ja 53 §:n mukaisella määräyksellä määrääjassa oikaisemaan kyseinen laiminlyönti. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi lisäksi tehostaa antamaansa määräystä uhkasakolla.

Lahden ympäristöterveys on kuullut asianosaisia hallintolain 34 ja 36 §:n mukaisesti määräyksestä poistaa terveyshaitta ja siihen annettavasta määräajasta. Kuulemiskirje lähetettiin asianosaisille sähköpostilla 9.2.2026. Vastine tuli jättää viimeistään 25.2.2026.

[REDACTED] kiinteistön omistaja pyysi kuulemiselle lisääaikaa 25.3.2026 asti. Lisääaikaa myönnettiin 2.3.2026 klo 15 asti, ja mahdollisena 14 vuorokautta lisää, jos asianosainen toimittaa selvityksen ja asianmukaisen todistuksen määräaikaan mennessä. Asianosainen ei toimittanut asianmukaista todistusta määräaikaan mennessä.

[REDACTED] kiinteistön omistajat antoivat vastineen 18.2.2026. Vastineessa todetaan, että [REDACTED] omistajan ilmoitukset vesi-ilmalämpöpumpun sammuttamisesta ja pois päältä pitämisestä eivät vastaa todellisuutta, vaan vesi-ilmalämpöpumppua on pidetty päällä marraskuusta 2021 alkaen vuosittain huhtikuun loppuun saakka. Pumppu on tuottanut unihäiriötä aiheuttavaa melua makuuhuoneisiin kohta kuuden vuoden ajan. Vastineessa otetaan kantaa asetettavaan uhkasakkoon ja asetettavaan

määräaikaan terveyshaitan poistamiseksi. Vastineessa esitetään, että terveyshaitta määrätään poistettavaksi heti.

Lainsäädännön perustelut

Terveydensuojelulain 26 §:n mukaan asunnossa ei saa esiintyä melua siten, että melusta aiheutuu asunnossa oleskeleville terveyshaittaa.

Terveydensuojelulain 27 §:n 1 momentin mukaan, jos asunnossa esiintyy melua siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa oleskelevalle, toimenpiteisiin haitan poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä.

Terveydensuojelulain 1 § mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Asumisterveysasetuksen (545/2015) 12 §:ssä on asetettu melun toimenpiderajat.

Ympäristöterveyden suorittamien melumittausten perusteella melulle asumisterveysasetuksessa asetetut toimenpiderajat makuuhuoneessa ylittyvät etenkin yöaikaan, johtuen [REDACTED] vesi-ilmalämpöpumpusta. Pumpun melu on pienitaajuisia ja ominaisuuksiltaan häiritsevää sekä selvästi taustamelusta erottuvaa. Asumisterveysasetuksen 3 §:n mukaisesti kokonaisuutena arvioiden [REDACTED] vesi-ilmalämpöpumpusta [REDACTED] kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa.

Terveysuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan kunnan terveysuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Terveysuojelulain 27 §:n 4 momentin mukaan määräysten antamisen tulee perustua terveysuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin.

Terveysuojelulain 51 §:n mukaan kunnan terveysuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi.

Terveysuojelulain 53 §:n mukaisesti ”Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, valvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin.” Kunnan terveysuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla.

Määräystä on tarpeen tehostaa uhkasakolla, koska ympäristöterveyden kehotuksesta huolimatta [REDACTED] kiinteistön omistaja ei ole poistanut vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuvaa terveyshaittaa. Uhkasakkolain mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianomaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Uhkasakko asetetaan tässä tapauksessa siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (juokseva uhkasakko). Uhkasakkolain mukaan

asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Terveystensuojelulain 56 §:n mukaisesti 27 §:ssä ja 51 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Lainsäädäntö

Terveystensuojelulaki (763/1994) 1, 7, 26, 27, 49, 51 ja 56 §

Terveystensuojeluasetus (1280/1994) 17 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) 1, 3, 4, 11, 12 ja 13 §

Hallintolaki (434/2003) 34, 36 ja 45 §

Uhkasakkolaki (1113/1990) 6, 7, 8, 9 ja 10 §

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Saantitodistuskirjeenä [REDACTED], kiinteistön omistaja.

Sähköpostilla [REDACTED] kiinteistön omistaja.

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Sähköinen tiedoksisaanti Maanmittauslaitos,
viranomaispaatokset@maanmittauslaitos.fi

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 24

Lahden kaupungin ympäristönsuojelun valvonnan toteuma vuonna 2025 sekä
valvontaohjelma vuodelle 2026

1022/11.00.02.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

ympäristöpäällikkö Juha Alaluukas, p. 050 539 1697

ympäristönsuojelutarkastaja Virve Kärkkäinen, p. 044 416 3872

ympäristönsuojelusihteri Elina Mäkelä, p. 040 749 8892

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölupautakunta päättää hyväksyä Lahden kaupungin
ympäristönsuojelun valvonnan toteuman vuodelta 2025 ja valvontaohjelman
vuodelle 2026.

Perusteluosa

Lahden ympäristöpalvelut on laatinut vuoden 2025 valvonnan toteuman ja
valvontaohjelman vuodelle 2026. Valvontaohjelma perustuu Lahden kaupungin
ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan vuosille 2025-2028 (tallennettu Cloud
Meeting), jonka Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunta on hyväksynyt
maaliskuussa 2025. Valvontaohjelma vahvistetaan lautakunnassa vuosittain.

Valvontaohjelma kattaa säännöllisen valvonnan kokonaisuudessaan eli ympäristönsuojelulain, jätelain ja maa-aineslain mukaisen valvonnan. Lisäksi valvontaohjelmaan on kuvattu myös muut lainsäädännössä ja hallintosäännössä Lahden ympäristöpalveluille osoitetut tehtävät.

Valvontaohjelma sisältää ympäristönsuojeluasetuksen (VNa 713/2014) 30 § mukaisesti tiedot luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Lahden ympäristöpalvelut ylläpitää valvontaohjelmaa lisäämällä siihen uudet laitokset ja poistamalla laitokset, joiden toiminta on loppunut. Tarvittaessa valvonnan painopisteitä voidaan muuttaa valvonnassa tehtyjen havaintojen ja ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Säännöllisestä valvonnasta laskutetaan toiminnanharjoittajaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti. Vuoden 2025 valvontaohjelman suunnitelluista tarkastuksista toteutui noin 86 %.

Valvontaohjelman laadinta perustuu Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n, jonka mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla. Määräaikaistarkastettavat kohteet ja niiden tarkastustiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella.

Ympäristönsuojelulain 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä, tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Jätelain (646/2011) 124 §:n mukaisesti Lahden ympäristöpalvelut toteuttaa suunnitelmallista valvontaa yrityksissä, joiden toiminnassa syntyy vaarallista jätettä. Jätteen ammattimaista keräystä harjoittavia valvotaan lähinnä haittailmoitusten perusteella.

Maa-aineslain (555/1981) mukaisesta tarkastusmenettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksessa maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 7 §:ssä. Sen mukaan valvontaviranomaisen on suoritettava tarkastus riittävän usein toiminnan seuraamiseksi. Lahden ympäristöpalvelut tarkastaa vuosittain, että lupakohteissa noudatetaan ottamissuunnitelmaa ja päätöksessä annettuja määräyksiä sekä maa-aineslaissa asetettuja rajoituksia. Kaikilla lupa-alueilla tehdään alkutarkastus ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä ja lopputarkastus, kun ottaminen on päättynyt tai luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen. Maa-ainesten ottamistoiminnan valvonnasta laskutetaan toiminnanharjoittajaa Lahden rakennus- ja ympäristölupautakunnan hyväksymän maa-ainestaksan mukaisesti.

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) 6 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista. Näitä ovat mm. Lahden ympäristöpalveluiden toteuttamat ilmanlaadun seuranta, vesistötarkkailu ja

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden ympäristöpalveluiden koordinoima pohjaveden yhteistarkkailu. Lisäksi vuoden 2025 aikana on osallistuttu Hämeen ELY-keskuksen, nykyisen Lupa- ja valvontaviraston, koordinoimaan Kanta- ja Päijät-Hämeen bioindikaattoriselvitykseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

Numero	Otsikko

4	Ympäristönsuojelun valvonnan toteuma 2025 ja valvontaohjelma 2026 VALMIS KORJATTU

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 25

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

- Rakennusvalvonnan viranhaltijapäätökset 26.1.-1.3.2026
- Hallinto-oikeuden päätös 28.1.2026 lautakunnan päätökseen RYLL 3.9.2024 § 73

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupautakunta, 10.03.2026

§ 26

Muut asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

- Kevään 2026 maastokatselmus pidetään 5.5.2026 kokouksen yhteydessä
- Ympäristöpäällikkö Juha Alaluukas piti tilannekatsauksen Oy Teboil Ab:n tilanteesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Pöytäkirja

nro 2

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 14, § 15, § 16, § 21, § 24, § 25, § 26

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

www.lahti.fi

0149669-3

Valitusosoitus, lupa-asiat

Valitusoikeus rakentamisluvasta (RakL 179 §)

Valitusoikeus rakentamisluvasta asemakaava-alueella, asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitsevaan sellaiseen rakennuspaikkaan kohdistuvasta rakentamisluvasta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, sekä erillisellä päätöksellä ratkaistavasta sijoittamisluvasta näillä alueilla on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

Valitusoikeus poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta suunnittelutarvealueelle sijoittuvan rakennuspaikan osalta (RakL 180 §)

Valitusoikeus poikkeamisluvasta sekä rakentamisluvasta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja

nro 2

- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke voi huomattavasti vaikuttaa;
- 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 5) kunnalla;
- 6) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 7) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Valitusoikeus toteuttamisluvasta (RakL 181 §)

Valitusoikeus erillisellä päätöksellä ratkaistavasta toteuttamisluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

Valitusoikeus purkamisluvasta (RakL 182 §)

Valitusoikeus purkamisluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta
Pöytäkirja

nro 2

- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla.

Valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä museoviranomaisella, jos rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä.

Valitusoikeus maisematyöluvasta (RakL 183 §)

Valitusoikeus maisematyöluvasta on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) kunnalla;
- 4) naapurikunnalla, jonka alueidenkäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 5) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Jos maisematyöllä toteutetaan lainvoimaista asema- tai yleiskaavaa, valitusoikeus maisematyöluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta
Pöytäkirja

nro 2

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Päätöksen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan kuulutuksen julkaisemisesta viranomaisen verkkosivuilla.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta
Pöytäkirja

nro 2

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

[Tuomioistuinmaksulain \(1455/2015\)](#) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta ([tuomioistuinlaitoksen sivusto](#)).

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

Rakennus- ja ympäristölupautakunta
Pöytäkirja
www.lahti.fi
0149669-3

nro 2

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 18, § 19, § 20, § 22, § 23

Valitusosoitus, hallintovalitus

Valitusoikeus

Päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 8.00–16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. [Linkki tuomioistuinmaksulakiin \(1455/2015\).](#)

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Pöytäkirja

nro 2

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta

Pöytäkirja

nro 2

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta. [Linkki tuomioistuinmaksulakiin \(1455/2015\)](#). Ajantasainen tieto hallinto-oikeuden oikeudenkäyntimaksuista [Tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Lahden kaupunki

Harjukatu 31, PL 202

15101 Lahti

03 814 2355

kirjaamo@lahti.fi

www.lahti.fi

0149669-3